

5. HAFTA: SERVET ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER

Vergi sisteminde üçlü kırım:

- **Gelir:** Kazandıkça vergilendirme
- **Harcama:** Tükettikçe vergilendirme
- **Servet:** Sahip oldukça vergilendirme

Servet vergileri, bireylerin sahip oldukları birikmiş varlıklar üzerinden alınan doğrudan vergilerdir.

Konusunu konut, arsa gibi taşınmazlar, taşınırlar, finansal varlıklar, miras ve bağış yoluyla geçen servet vb. oluşturur.

- Taşınmazlar üzerinden emlak vergisi,
- Menkul mallar üzerinden tabi olanlardan Motorlu Taşıtlar Vergisi,
- Finansal varlıklar (ülkemizde elde edilen gelir üzerinden)
- Miras ve bağış yoluyla geçen servet (veraset ve intikal vergisi)

Diğer vergi kırımlarından farkı:

- Gelir vergisi bir akış üzerinden yapılırken servet vergisi bir stok üzerinden yapılır.
- Serveti oluşturan unsurlar gelir ortaya çıkarmasa bile vergilendirmeye konu olur.
- Servet üzerinden alınan vergilerde esas problem değerlemedir: 'gerçek değer nedir?' sorusu.

1. EMLÂK VERGİSİ

Emlak vergisi, Türkiye sınırları içinde bulunan bina, arsa ve araziler üzerinden alınan vergi türüdür.

- **Emlak vergisinin kapsamına giren bina, arsa ve arazi tabirlerinin kapsamı:** Bina, yapıldığı madde ne olursa olsun gerek karada gerek su üzerindeki sabit inşaatların hepsini kapsar. Yüzer havuzlar, sair yüzer yapılar, çadırlar ve nakil vasıtalarına takılıp çekilebilen seyyar evler ve benzerleri bina sayılmaz.
- **Matrah:** Bina ve arazi vergisinin matrahı, bina ve arazi için Emlak Vergisi Kanunu hükümlerine göre tespit olunan vergi değeridir. Binaya sabit bir şekilde yerleştirilmiş olan her türlü makine ve tesislere ait değerler vergi matrahına alınmaz.

Konut için vergi oranı:

- Büyükşehir belediyesi dışındaki yerlerde: binde 1
- Büyükşehir belediyesi sınırları içindeki alanlarda: binde 2

İşyeri için vergi oranı:

- Büyükşehir belediyesi dışındaki yerlerde: binde 2
- Büyükşehir belediyesi sınırları içindeki alanlarda: binde 4

Arsa için vergi oranı:

- Büyükşehir belediyesi dışındaki yerlerde: binde 3
- Büyükşehir belediyesi sınırları içindeki alanlarda: binde 6

2. MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ

Bu Kanunun (197 sayılı MTV Kanunu) 5 ve 6 ıncı maddelerinde yazılı tarifelerde yer alan;

a) Karayolları Trafik Kanununa göre trafik şube veya bürolarına kayıt ve tescil edilmiş bulunan motorlu kara taşıtları,

b) Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğüne kayıt ve tescil edilmiş olan uçak ve helikopterler,

Motorlu Taşıtlar Vergisine tabidir.

(I) Sayılı Tarife

Motor Silindir Hacmi (cm ³)	Taşıtların Değeri (TL)	Satır Numarası	Taşıtların Yaşları İle Ödenecek Yıllık Vergi Tutarı (TL)				
			1 – 3 yaş	4 – 6 yaş	7 – 11 yaş	12 – 15 yaş	16 ve yukarı yaş
1-Otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları ve benzerleri							
1300 cm ³ ve aşağısı	309.100'ü aşmayanlar	1	5.750	4.010	2.238	1.689	593
	309.100'ü aşıp 541.500'ü aşmayanlar	2	6.319	4.409	2.459	1.861	655
	541.500'ü aşanlar	3	6.902	4.807	2.693	2.032	706
1301 – 1600 cm ³ e kadar	309.100'ü aşmayanlar	4	10.016	7.510	4.354	3.077	1.181
	309.100'ü aşıp 541.500'ü aşmayanlar	5	11.023	8.264	4.794	3.375	1.290
	541.500'ü aşanlar	6	12.028	9.012	5.220	3.685	1.408
1601 - 1800 cm ³ e kadar	775.100'ü aşmayanlar	7	19.472	15.226	8.948	5.458	2.113
	775.100'ü aşanlar	8	21.251	16.600	9.775	5.964	2.307
1801 – 2000 cm ³ e kadar	775.100'ü aşmayanlar	9	30.679	23.625	13.886	8.264	3.248
	775.100'ü aşanlar	10	33.474	25.784	15.147	9.012	3.547
2001 – 2500 cm ³ e kadar	968.100'ü aşmayanlar	11	46.027	33.413	20.874	12.465	4.930
	968.100'ü aşanlar	12	50.217	36.448	22.768	13.606	5.378
2501 – 3000 cm ³ e kadar	1.937.500'ü aşmayanlar	13	64.175	55.837	34.878	18.758	6.875
	1.937.500'ü aşanlar	14	70.018	60.905	38.053	20.466	7.503
3001 – 3500 cm ³ e kadar	1.937.500'ü aşmayanlar	15	97.744	87.954	52.976	26.443	9.684
	1.937.500'ü aşanlar	16	106.641	95.940	57.791	28.839	10.578
3501 - 4000 cm ³ e kadar	3.101.800'ü aşmayanlar	17	153.684	132.712	78.152	34.878	13.886
	3.101.800'ü aşanlar	18	167.671	144.770	85.271	38.053	15.147
4001 cm ³ ve yukarısı	3.683.200'ü aşmayanlar	19	251.554	188.627	111.714	50.206	19.472

MTV temelde araç yaşı, motor hacmi ve araç değerini esas alır. Farklı gelir düzeyine sahip kimseler aynı vergi yüküne sahip olabilir.

Düşük gelirlili bireyler için, araç sahibi olmak daha maliyetli hale gelir Orta sınıf üzerinde görece daha ağır bir yük oluşur. Yüksek gelir grubu için verginin etkisi sınırlıdır.

3. VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ

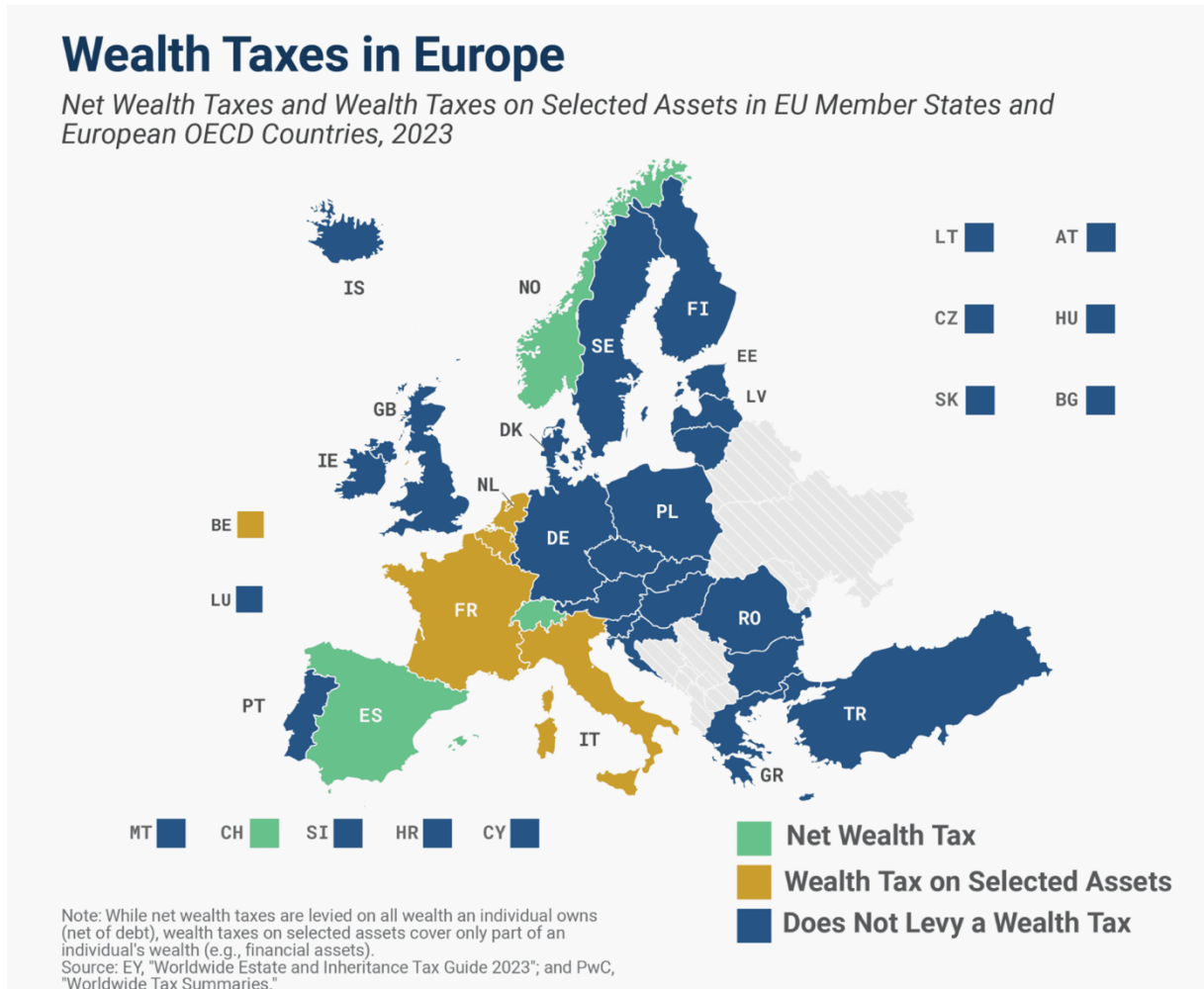
Bir kişinin ölümü üzerine, sahibi bulunduğu menkul ve gayrimenkul mallarla bütün hak ve alacaklarının mirasçılara intikali veraset ve intikal vergisine tabidir. Malların herhangi bir suretle karşılıksız bir şekilde bir şahıstan diğer şahsa intikali halinde de veraset ve intikal vergisi ödenmesi gerekmektedir.

Bir şahsa, ana, baba, eş ve çocuklarından (evlatlıktan evlat edinilenlere yapılan ivazsız intikaller hariç) ivazsız mal intikali halinde vergi, ivazsız (karşılıksız, bedelsiz) intikallere ilişkin tarifede yer alan oranların yarısı oranında uygulanır.

Veraset ve intikal vergisinde; Türkiye sınırları içinde bulunan malların, T.C. uyruğundaki kişilere ait malların, veraset yoluyla veya **HER NE ŞEKİLDE OLURSA OLSUN** hibe yoluyla veya karşılıksız suretle bir kişiden diğer kişiye intikali veraset ve intikal vergisine tabi olup bu intikaller nedeniyle beyanname verilir.

4. SERVET VERGİSİ

- Ülkelerde genelde sermaye geliri üzerine vergi uygulanır.
- Ancak bunun yanında sahip olunan servet üzerinden de vergi uygulanması tartışma konusudur.
- Varlık Vergisi, Türkiye'de 11 Kasım 1942 tarih ve 4305 sayılı kanunla Mart 1944'e kadar uygulanmış olağanüstü servet vergisinin adıdır.

Avrupa Ülkelerinde Servet Vergisi Uygulamaları

- Norveç: 1892'den beri uygulanmaktadır. 1,7 milyon NOK üzerindeki servetler için %1 (belediye ve merkezi hükümet arasında paylaşılır), 20 milyon NOK üzerini aşan kısım için ise %1,1 vergi alınır.
- İspanya: Bölgelere göre %0,16 ile %3,5 arasında değişen kademeli bir vergi uygulanır. Ayrıca 3 milyon Euro üzerindeki varlıklar için merkezi hükümet tarafından geçici bir "Dayanışma Vergisi" getirilmiştir; bölgeler bu geliri merkezi hükümete kaptırmamak için kendi yerel vergilerini yeniden düzenlemiştir.
- İsviçre: 1840'tan beri kantonlar düzeyinde uygulanır. Vergi oranları ve muafiyetler kantonlara göre ciddi farklılıklar gösterir; yurt dışındaki gayrimenkuller hariç dünya genelindeki tüm varlıkları kapsar.
- Fransa: 2018'de genel servet vergisini kaldırarak yerine sadece gayrimenkul servet vergisini getirmiştir. 1,3 milyon Euro üzerindeki net gayrimenkul varlıkları, değerine göre %1,5'e kadar vergilendirilir.
- İtalya: İtalyan aracı kurumlar dışında yurt dışında tutulan finansal varlıklar için %0,2 - %0,4; yurt dışındaki gayrimenkuller için ise 2024 itibarıyla %1,06 oranında vergi uygular.
- Belçika: 2021'den bu yana, ortalama değeri 1 milyon Euro üzerindeki menkul kıymet hesaplarından %0,15 oranında bir dayanışma vergisi almaktadır.

- Hollanda: Mevcut sistemi hukuki engellere takıldığı için 2023-2025 dönemi için geçici bir model uygulamaktadır. Varlık kategorilerine göre hesaplanan varsayılan getiriler üzerinden %36 oranında sabit bir vergi alınmaktadır; 2026'da gerçek getiri bazlı sisteme geçilmesi planlanmaktadır.
- Portekiz: İspanya'daki vergi yükünden kaçanlar için cazip bir alternatif haline gelmek amacıyla yerleşik olmayanlara yönelik vergi rejimini genişletmiştir.

ÖDEV: SERVET ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERİ BİR OLUMLU BİR DE OLUMSUZ YÖNÜNDEN TARTIŞINIZ.